

Sekwencja tłumaczona – hebrajska – takiego wymiaru jednak **nie ma!**⁴⁹⁰ Wprost przeciwnie, ma ona przede wszystkim podkreślać *równoczesność*, zachodzącą pomiędzy dniem zawarcia przymierza a dniem ujęcia ojców za rękę w celu wyprowadzenia ich z Egiptu⁴⁹¹.

Na podstawie ostatniego wniosku należy odczytać analizowany tekst, zwracając uwagę na końcowe słowa „**aby wyprowadzić**”:

Bóg zawarł przymierze z ojcami w dniu, w którym **jeszcze ich nie wyprowadził**, lecz zaczął wyprowadzać – ujął, aby wyprowadzić.

Bóg w Jr 31,32 mówi zatem tak: dzień zawarcia Mojego przymierza z waszymi ojcami – to dzień Mojego chwycenia ich za rękę, abym zaczął wyprowadzać ich z Egiptu.⁴⁹²

c/. Pewnym potwierdzeniem powyżej wskazanego rozumienia natchnionego tekstu Jr 31,31–33 jest perykopa w Księdze Wyjścia 13,17–14,31.

Na początku tej perykopy akt Boga wobec ojców oddany został czasownikiem «נָחַה» (**wieść**), zaś końcowy werset stwierdza: Izraelici ujrzeli **tę rękę** wielką (אֶת־הַיָּד הַגְּדוֹלָה) Pana, którą On interweniował wobec Egiptu.

Aby w pełni zrozumieć znaczenie wyróżnionych tu słów, należy zobaczyć je w kontekście szeregu zdań biblijnych, ukazujących związek pomiędzy aktem **prowadzenia** (wiedzenia) kogoś, a poprzedzającym go aktem **ujęcia** prowadzonego **za rękę**.

Wprawdzie Wj 14,31 odnosi akt ręki Pana nie do prowadzonego Izraela, lecz do Egiptu – Pan tą ręką pokonał wroga Izraela – ale samo stwierdzenie hagiografa, iż Izrael ujrział tę rękę Pana, jest wyjątkowe⁴⁹³. Ponadto istnieje związek pomiędzy

⁴⁹⁰ To samo należy stwierdzić o tłumaczeniu tej frazy w *Septuagincie*. Występuje tu bowiem imiesłów aorystu «ἐπιλαβομένου μου», o którym wiadomo, że nie wyraża relacji czasowych, lecz jest podobny do rzeczownika bądź przymiotnika: por. E. De Witt Burton, *Moods and Tenses of New Testament Greek*, bez miejsca wydania, 1900 r., punkt 132: *The Aorist Participle*. Dostępny w formie elektronicznej w *BibleWorks 6.0*. Analogiczna problematyka była analizowana w niniejszej pracy odnośnie zdania w Wj 4,21.

⁴⁹¹ Por. też przypis do Jr 31,31–34 w *Biblii Poznańskiej*³. Tutaj głównym powodem takiego tłumaczenia jest rozumienie problematycznej frazy jako „wyrażenia technicznego” na oznaczenie opieki Bożej. Z tego powodu dalsza analiza niniejszej pracy ukaże, że „ujęcie za rękę” w wielu miejscach Biblii jest dosłownie rozumiane.

⁴⁹² Por. też: A. Van der Val, *Themes from Exodus in Jeremiah 30–31*, [w:] M. Vervenne (red.), *Studies in the Book of Exodus...*, dz. cyt., s. 559–566.

⁴⁹³ Do tego miejsca bowiem (do 14,30–31 jako całości) nigdzie nie wystąpiła znacząca sekwencja, odnosząca akt zobaczenia do Izraela: w Wj 13,17 Bóg stwierdza, że nie wiezie Ludu drogą najkrótszą, aby on, **widząc** walkę, nie zawrócił do Egiptu. W 14,13 Mojżesz zapowiada Ludowi, że **zobaczy** zbawienie od Pana i **zobaczy** martwych Egipcjan – tych, których teraz **widzi** jeszcze żywych. Dopiero w Wj 13,30 hagiograf stwierdza: „W tym to dniu wybawił Pan Izraela z rąk